

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Департамент освіти Сумської обласної державної адміністрації
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Українська асоціація дослідників освіти

**ОСВІТА ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**EDUCATION FOR THE 21st CENTURY: CHALLENGES, PROBLEMS,
PROSPECTS**

Матеріали V Міжнародної
науково-практичної конференції

26 грудня 2023 року

Суми
Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
2024

ФАРМАКОЛОГІЯ ТА ЛАТИНСЬКА МОВА У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО

Фармакологія, як суттєва медико-біологічна дисципліна в системі вищої медичної освіти, виступає однією з ключових ланок, що з'єднує теоретичні та клінічні галузі. Ця наука є необхідним елементом для майбутніх лікарів різних спеціальностей, оскільки допомагає їм успішно впроваджувати її принципи під час медичної практики.

Фармакологія переплетена з фармацевтичними науками, охоплюючи області фармацевтичної хімії, фармакогнозії, технології лікарських форм й клінічної фармакології. Ця взаємодія визначає комплексний підхід до вивчення та застосування фундаментальних знань у сфері лікування та фармацевтики. Більшість цих наук оперують термінами латинського та грецького походження, що є міжнародними. З цієї причини знання латинської мови – необхідність для медичного працівника з вищою освітою.

Однак, студенти вважають латинську мову менш важливою і відводять значний час обов'язковим предметам. У зв'язку з цим, під час викладання латинської мови для студентів медичних ЗВО ключовим завданням викладача-предметника стає мотивування їх до вивчення цієї мови та пояснення широких можливостей її застосування в майбутній професійній діяльності (Куліченко, 2015).

Головною метою навчання фармакології й латинської мови у медичних ЗВО є підготовка висококваліфікованих спеціалістів – лікарів та провізорів, здатних грамотно й свідомо застосовувати медичну та фармацевтичну термінологію.

З метою вдосконалення вивчення фармакологічної номенклатури всі терміни мають бути систематизовані за принципом їх належності до частин мови. Найбільш уживані іменники – назви лікарських форм, лікарських рослин, медичних препаратів – розподілені за принципом їх відношення до однієї з V-ти відмін. Прикметники, що широко використовуються в фармакологічній термінології – за належністю до граматичної групи (1 чи 2 група). У кожній граматичній групі є стабільні медичні (фармакологічні) вирази, які повинен знати кожен студент; їх теж розподілено за належністю до граматичних груп. Наприклад, до теми «Іменники I відміни» віднесено стабільні вислови «in tabulettis», «in capsulis», «in charta cerata», до теми «Іменники 2 відміни» – «in vitro», «pro roentgeno», «in spritz-tubulis» та ін. Доцільно пропонувати повторення деяких граматичних тем курсу латинської мови під час викладання фармакології за темами, присвяченими загальній рецептурі. Це допоможе

коректно виписувати рецепти, які за наказом МОЗ України потрібно писати латинською мовою. Однією з важливих тем є «Рецепт та його структура». Саме під час цієї роботи студенти мають можливість самостійно опрацювати рецепт за допомогою низки правил щодо оформлення латинської частини рецепта. Студенти користуються посібниками, де схематично та в таблицях представлено ключові поняття, релевантні для підготовки до написання рецептів.

Важливою частиною фармакологічної термінології є хімічна термінологія – сукупність термінів, що означають назви різних хімічних речовин. У курсі латинської мови під час самостійної роботи студенти мають змогу за допомогою спеціальних порівняльних таблиць самостійно утворювати назви багатьох хімічних речовин.

Для перевірки результатів самостійної роботи використовуються спеціальні вправи спрямовані на перевірку рівня сформованості практичних навичок. Професійні вміння студентів, як в курсі латинської мови, так і фармакології, перевіряються послідовною низкою тестів та підсумкових контрольних робіт.

Отже, самостійне опрацювання фармакологічних термінів у мовних та предметних групах сприяє кращому засвоєнню наукових понять з курсу фармакології, де робота з вивчення спеціальності поєднується з мовною практикою семантизації.

ЛІТЕРАТУРА

- Куліченко, А. К. (2015). Шляхи підвищення мотивації до вивчення дисципліни «Латинська мова та основи медичної термінології» в медичному університеті. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5 (49), 279–286.
- Сазанович, Л. В., Орел-Халік, Ю. В., Скрипник, Ю. С. (2020). Організація самостійної роботи студентів медичних ЗВО. Запоріжжя: ЗДМУ.
- Тітієвська, Т. В., Куліченко, А. К. (2015). Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : навчальний посібник для самостійної роботи студентів I курсу фармацевтичних факультетів (7.12020104 – Технології парфумерно-косметичних засобів). Запоріжжя: ЗДМУ.

Чень Вейюй

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ТРАНСВЕРСАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Трансверсальні компетентності – це навички, які можна використовувати в різноманітних ситуаціях у житті та професійній діяльності. Термін «трансверсальний» (наскрізний) означає спосіб, за допомогою якого ці навички поширюються на різні сфери діяльності особистості.

Структура трансверсальних компетентностей є багатогранною і включає низку навичок, які можна об'єднати в декілька груп.

Коханова Наталія, Кухта Ірина. Рухова діяльність на уроках у початковій школі	103
Кузьменко Наталія. Освітній фронт Сумщини: долаючи виклики війни	104
Лі Сій. Поняття візуальної грамотності вихованців закладів позашкільної освіти.....	107
Лісовицька Світлана. Самоосвіта педагогів закладу позашкільної освіти: виклики та можливості розвитку.....	109
Лон Лі. Сутність медіаграмотності вихованців закладів позашкільної освіти	111
Лю Чженьфан. Виховний потенціал волонтерства для формування лідерських якостей учнівської молоді	113
Матросов Сергій. Виховний потенціал гуртків спортивного напрямку у процесі формування вольових якостей вихованців.....	114
Мокляк Володимир. Педагогіка миру і сучасне суспільство	116
Моторна Марія. Підготовка майбутніх соціальних працівників до волонтерської роботи: аналіз освітньої пропозиції закладів вищої освіти	122
Муkytenko Inna. The ideas of multiculturalism in the classical pedagogy.....	124
Осьмук Наталія. Особливості організації дистанційного навчання студентів молодших курсів в умовах цифровізації освіти.	127
Парфенюк Людмила, Тонка Марія. Сучасні підходи до формування екологічної компетентності здобувачів освіти в умовах євроінтеграції	130
Предик Аліна. Самооцінювання та взаємооцінювання як компонент навчально пізнавальної діяльності молодших школярів	132
Рожкова Людмила. Формування навичок медіаграмотності у студентів.....	134
Рябокoнь Юлія. Креативний менеджмент: сутнісні характеристики	137
Самілик Валентина. Пріоритети сучасної освіти в умовах сталого розвитку: підтримання фізичного та ментального здоров'я учасників освітнього процесу	139
Соляненко Олена. Особливості змішаної форми навчання студентів медичних ЗВО МОЗ України	141
Тан Лон. Емоційна стійкість здобувачів позашкільної освіти: сутність поняття	144
Танькова Ірина. Екологічне виховання учнівської молоді в контексті парадигми сталого розвитку	145
Тітєвська Тетяна. Фармакологія та латинська мова у процесі організації самостійної роботи студентів медичних ЗВО	148
Чень Вейюй. Сутність і структура трансверсальних компетентностей вихованців закладів позашкільної освіти.....	149
Чикало Вікторія. Підтримка ментального здоров'я здобувачів освіти в умовах воєнного стану	151
Шевчук Кристина, Шевчук Ганна. Особливості використання в освітньому процесі початкової школи штучного інтелекту	153
Шкурак Валентина. Використання інтерактивних методів навчання на уроках математики в ЗЗСО	155
Шульга Володимир. Неформальна освіта учнівської молоді: принципи та характеристики	158